Reglugjörð

76
12. júní

fyrir

búnaðarskóla Norðuramtsins á Hólum.

I. Tilgangur.

1. gr.

Það er tilgangur skólans að veita ungum mönnum þekkingu í búnaði, og vekja hjá þeim og öðrum, sem dvelja við skólann, áhuga á framförum í búnaði.

II. Stjórn.

2. gr.

Amtsráðið í Norðuramtinu hefir á hendi yfirstjórn skólans, útvegar fje til hans og úrskurðar reikninga hans. Til þess að hafa á hendi eptirlit með skólastofnuninni kýs amtsráðið 1 tilsjónarmann. Hann skal hafa stöðugt eptirlit með því, að kennslan og regla í skólanum sje í góðu lagi; einnig skal hann vera í ráðum með skólastjóra um vandamál skólans, og búa þau undir amtsráðsfund. Í lok desembermánaðar ár hvert, skal tilsjónarmaðurinn ásamt kennurunum skrifa upp og virða eignir skólans.

3. gr.

Amtsráðið ræður skólastjóra, og kennara í samráði við skólastjóra, og gefur þeim erindisbrjef. Skólastjóri hefir á hendi reikningshald skólans. Reikningar skulu sendir forseta amtsráðsins fyrir lok janúarmánaðar ár hvert.

4. gr.

Bónarbrjef um inntöku á skólann skulu send skólastjóra fyrir lok júnímánaðar ár hvert. Skólastjóri veitir inntöku á skólann í samráði við tilsjónarmann eða forseta amtsráðsins og tilkynnir umsækjanda veitinguna. Skólaárið telst frá miðjum október til loka aprílmánaðar næsta ár. Námstíminn er tveir vetur.

5. gr.

Nemendur fá á skólanum ókeypis húsnæði, ljós og hita, en bækur og rúmfatnað leggja þeir sjer til sjálfir.

6. gr.

Skólastjóri getur leyft nemendum að vera burt frá skólanum 14 daga um jól, frá 22. desember til 4. janúar.

III. Inntökuskilyrði.

7. gr.

1. Að umsækjandi sje eigi yngri en 18 ára. Frá þessu skilyrði má veita undanþágu, eptir ástæðum.

76 12. júní

2. Að umsækjandi sje siðsamur og hafi unnið að minnsta kosti eitt ár að almennum bústörfum.
3. Að hann sje vel læs, sæmilega skrifandi, kunni í reikningi 4 höfuðgreinar í heilum tölum og brotum, riti íslenzku stórlýtalaust og skilji auðvelda dönsku.

Skilríki frá sóknarpresti eða tveim valinkunnum mönnum fyrir þessum atriðum eiga að fylgja inntökubeiðninni, svo og yfirlýsing frá fullveðja manni um að hann gangi í ábyrgð fyrir öllum skuldbindingum umsækjanda við skólastofnunina.

IV. Kennslan.

8. gr.

Á skólanum skulu kennd grundvallaratriði þessara fræðigreina:

1. Eðlisfræði, sjerstaklega aflfræði og um hitann, að því leyti sem það hefir þýðingu fyrir búnaðinn. Einnig veðurfræði og önnur grundvallaratriði eðlis fræðinnar.
2. Efnafræði, um hin helztu frumefni og efnasambönd, ásamt hinum helztu efnabreytingum, sem verða í jarðveginum og í dýrum og jurtum.
3. Grasafræði, um byggingu, og eðli jurtanna, þroska þeirra, vöxt og næringarefni. Þá verður og kennt að þekkja hinar helztu ættir og jurtir, sem að einhverju leyti hafa þýðingu fyrir búnaðinn.
4. Dýrafræði, sjerstaklega að því er snertir þau dýr, sem hafa þýðing fyrir búnaðinn hjer á landi.
5. Jarðvegsfræði, sjerstaklega að því er snertir jarðmyndun Íslands, og þær steina- og bergtegundir, sem algengastar eru hjer á landi.
6. Reikningur, þríliða, prósentureikningur, rentureikningur, kvaðratrót og reikningsfærsla.
7. Búreikningar, form fyrir einföldum búreikningum.
8. Rúmmálsfræði, útreikningur á hinum almennu flatarmálsmyndum og teningsmáli.
9. Dráttlist, notkun teikniáhalda, línugjörð og hringskript, verkfæra- og húsateikningar.
10. Landmælingar með keðju og borði, hallamælingar og kortteikning.
11. Líffærafræði og lífseðlisfræði, um byggingu og eðli búfjár.
12. Jarðyrkjufræði, um myndun og samsetning jarðtegunda, um áburð, framræslu, vatnsveitingar og grasrækt.
13. Garðyrkjufræði, um ræktun þeirra garðjurta og runna, sem reynslan er búin að sýna að geti þrifizt hjer á landi.
14. Skógræktarfræði, um gróðursetning trjáa og lýsing hinna helztu trjátegunda, sem líkindi eru til að þrífizt hjer á landi.
15. Verkfærafræði, um hin helztu verkfæri,sem líkindi eru til að hægt sje að nota í þarfir búnaðarins.
16. Búfjárfræði, um uppeldi og kynbætur, um notkun og samsetning fóðurtegundanna og um hin helztu búfjárkyn og einkenni góðra húsdýra.

17. Mjólkurfræði, um efnasamsetning og eðli mjólkurinnar, tilbúning smjörs og osta. 76 12. júni
18. Lækningar búfjár, hinir helztu búfjársjúkdómar, sem algengir eru hjer á landi.
19. Leikfimi, ýmsar líkamsæfingar.
20. Íslenzka, stílagjörð.
21. Búnaðarsaga.

9. gr.

Kennslan fer fram:

a. Í fyrirlestrum í þeim námsgreinum, sem hægt er að koma því við, um leið sýnir kennarinn myndir og gjörir þær tilraunir, sem þurfa til útskýringar efninu. Í byrjun hvers tíma skal kennarinn hlýða lærisveinum yfir það, sem sem talað hefir verið um í næsta tíma á undan.
b. Lærisveinarnir skulu svara skriflega spurningum í hinum ýmsu námsgreinum, eins opt og kennurunum sýnist þörf. Einnig skulu þeir halda fyrirlestra um ákveðið efni, sem kennarinn leggur fyrir þá.
c. Lærisveinarnir gjöra þær tilraunir sjálfir, sem þurfa til þess að þeir geti komizt í sem beztan skilning um efni það, sem um er að ræða. Kennarinn veitir nemendunum tilsögn við þessar tilraunir.

10. gr.

Við skólann eiga að vera góð kennsluáhöld, sem nemendum sje leyft að nota á þeim tímum og með þeim skilyrðum, sem kennararnir ákveða.

11. gr.

Til þess að kennslan geti verið í sem nánustu sambandi við hina verklegu framkvæmd í búnaðinum, er kennurunum skylt að sýna nemendunum þær jarða- og húsabætur, sem gjörðar hafa verið á skólasetrinu. Einnig skal þeim heimilt að koma í peningshús og skoða búpening svo opt, sem þörf gjörist vegna kennslunnar.

12. gr.

Á hverju námstímabili skulu kennararnir fara með nemendunum tvær ferðir, til einhverra fyrirmyndarbúa í nágrenninu, þar sem piltum gefst kostur á að kynna sjer einhverjar framkvæmdir búnaðinum viðvíkjandi. Á ferðum þessum skulu kennararnir einnig skýra fyrir þeim jarðvegsmyndanir á svæði því, sem farið er um. Greiða handa piltum og kennurum, sem leiðir af þessu ferðalagi, skal borga af amtssjóði.

13. gr.

Skólinn útvegar þeim piltum, sem þess óska, kennslu í verklegri búfræði, hann sjer um að nemendum gefist kostur á að læra garðyrkju, grasfræsáningu, plægingar, skógrækt, garðhleðslu og vörsluskurðagjörð, framræslu og veitu-

76 gjörð, meðferð áburðar og eptir atvikum skepnuhirðing. Þeir, sem nota þessa
12. júní verklegu kennslu, verða látnir sitja fyrir styrk þeim, sem nemendunum er veittur.

14. gr.

Skólastjóri skal halda dagbók, þar sem krifað sje, hvað kennt er hvern dag. Einnig skal getið um ferðir þær, sem farnar eru með nemendunum, og um tilraunir þær, sem kunna að verða gjörðar við skólann.

15. gr.

Þegar námstímanum er lokið, geta þeir piltar, sem óska, eptir atvikum fengið vitnisburð frá kennurum skólans um kunnáttu sína í búfræði og framkomu á skólanum.

V. Bændakennsla.

16. gr.

Við skólann skal halda hvern vetur tvö hálfsmánaðar kennslutímabil, þar sem auk almennrar kennslu sjeu haldnir fyrirlestrar viðvíkjandi búfræðinni í þeim námsgreinum, sem kennarar skólans ákveða í hvert skipti, og má veita bændum og bændaefnum kost á að njóta þessarar kennslu.

VI. Ymislegt.

17. gr.

Skýrslu um skólann skal árlega prenta.

18. gr.

Reglugjörð þessi fær gildi 1. október þ. á. og fellur þá úr gildi reglugjöð skólans 28. maí 1899.

Amtsráð Norðuramtsins.

Akureyri, 12. júní 1903.

Páll Briem. Árni Jónsson. Stefán Stefánsson. Ólafur Briem. Björn Sigfússon.